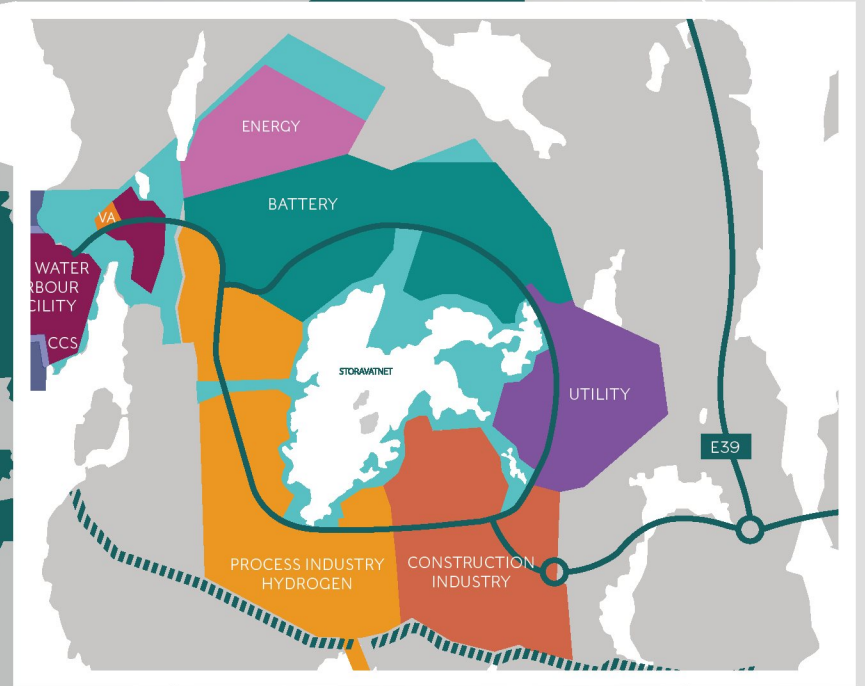

BERGEN
UTSIRA NORD
HAUGESUND
HAUGALAND NÆRINGS-PARK
STAVANGER

OSLO

ÅRSBERETNING 2022

Innhold

Det er nå – og her - det skjer!	3.
Beyonder med storskala batterisatsing i Haugaland Næringspark	5.
– Nå skriver vi norsk industri-historie!	6.
Ølen Betong med utsalg i parken	7.
Får alt vel i havn	8.
Eide Bygg & anlegg utvider i Haugaland Næringspark	11.
Ren energimiks	12.
Haugalandet viser vei for det grønne industriløftet	13.
Populær park	15.
Historisk industrisamarbeid for å kutte klimagassutslipp	16.
CO2-terminal på Gismarvik	19.
Kraften i et godt samarbeid	20.
En engasjert part i utviklingen	21.

Det er nå – og her - det skjer!

2022 ble et spennende år for Haugaland Næringspark, der 20 års arbeid begynte å bære frukter.

Stadig flere nasjonale og internasjonale aktører får øynene opp for Haugaland Næringspark som lokasjon for grønne industrietableringer. Det er mange gode grunner til det. Vi har Norges største ferdigregulerte arealer for industrivirksomhet, tilrettelagt med viktig infrastruktur og i tillegg til eget havneområde med dypvannskai og ISPS. I slutten av året tok i tillegg Statnett styrebeslutning på etablering av 420 kV – stasjon, som vil bli et viktig energiknutepunkt på Vestlandet, og som er resultatet av et langvarig godt samarbeid i regionen mellom industri og kommuner for å få på plass denne viktige infrastrukturen.

Vi er lokalisert midt i en industri-intensiv region på vestkysten av Norge, nær Hydro Aluminium på Karmøy, gassterminalen på Kårstø (Gassco/Equinor), Haugesund lufthavn og kort vei til kontinentet.

Dette gjør at stadig flere internasjonale og nasjonale industriaktører ønsker å etablere seg nettopp her.

Våren 2022 valgte Beyonder AS Haugaland Næringspark som lokasjon for sin satsing på storskala produksjon av battericeller. En satsing som kan gi stor verdiskapning til Rogaland. Tysvær kommune som vertskapskommune for denne satsingen er også nevnt i regjeringens batteristrategi som en av tre pilotkommuner for batteriindustri. Dette markerer igjen Haugalandet som en viktig brikke for viktige nasjonale satsinger i årene som kommer.

Haugaland Krafts solenergiselskap, Endra AS signert avtale for etablering av solcellepark i Haugaland Næringspark. Med den planlagte transformatorstasjonen til Statnett, Fagne sin allerede konsesjonsgitte 132kV-

stasjon, vindkraft både på land og fra fremtidige Utsira Nord, vil solkraft fra Endra styrke parken som viktig energihub.

I juni la NHO og LO sin Topplederkonferanse til Haugaland Næringspark. Som en av få gryteklare industrilokasjoner i Norge, var næringsparken valgt ut for å synliggjøre hvor fremtidens industriarbeidsplasser vil finne sted, der viktige knutepunkt for industri og energi møtes.

Året ble avsluttet med at Haugaland Næringspark inngikk et historisk industrisamarbeid med Equinor, Eramet Norway, Gassco, Hydro og Sintef for å kutte klimagassutslipp. Sammen fikk vi prosjektmidler til CCS Haugalandet fra Gassnovas CLIMIT-DEMO program. CCS Haugalandet skal i første omgang utføre en teknisk-økonomisk analyse av felles infrastruktur for sikker transport og lagring av CO2 fra industrianleggene, der Næringsparken kan være et viktig knutepunkt for et evt. CO2-mellomlager. Dette vil også igjen gjøre oss attraktive for ny industri.

Og da var det også veldig gledelig at vi ved årsskiftet 22/23 kunne annonsere at Horisont Energi har inngått avtale med oss om å etablere CO2-terminal på Gismarvik. En del av en viktig CCS-verdikjede der CO2- skal transporteres fra Europa og lokalt, for midlertidig lagring, for deretter å sendes til permanent lagring på sokkelen. Det vil bli det første kommersielle CO2-anlegget i Norge.

Vi ser at Haugaland Næringspark, med viktig nærliggende infrastruktur som flyplass, god logistikk til sjøs fra Karmsund Havn og gode samferdselsprosjekter som Rogfast, og med de planlagte til tak i strømmettet og produksjon, gjør at vi står i en nasjonal særstilling for ny verdiskapning og økt eksport i årene som kommer.

Tiril Fjeld, daglig leder

Presseoppmøte under lanseringen av Beyonders batterisatsing i Haugaland Næringspark

CCS HAUGALANDET: Equinor, Eramet, Haugaland Næringspark, Kårstø, Hydro Karmøy (Foto: Grethe Nygaard)

Den røde løperen var rullet ut for LO og NHOs Topplederkonferanse i Haugaland Næringspark

Daglig leder i Haugaland Næringspark, Tiril Fjeld, sammen med direktør i Endra, Kristian Gautesen

Eierstruktur

HOLDING HAUGALAND NÆRINGSPARK AS

Kommune	Aksjer	Andel
Karmøy kommune	2763	46.05%
Haugesund kommune	1987	33.117%
Tysvær kommune	651	10.85%
Vindafjord kommune	473	7.883%
Bokn kommune	126	2.1%

HAUGALAND NÆRINGSPARK AS (Driftselskap)

Kommune	Aksjer	Andel
Karmøy kommune	2763	46.05%
Haugesund kommune	1987	33.117%
Tysvær kommune	651	10.85%
Vindafjord kommune	473	7.883%
Bokn kommune	126	2.1%

Gismarvik Bygg AS: Er datter av
Haugaland Næringspark AS, eier 100% av aksjene.

100%

100%

```
graph TD; A[100%] --- B[100%]; B --- C[100%];
```

100%

100%

100%

Organisasjon

Daglig leder: Tiril Fjeld
Teknisk prosjektleder: Jarle Haukås
Forretningsutvikler: Finn Einar Sæther
Administrasjon/kom.: Elisabeth Kvale

STYRET

Leif Johan Sevland, styreleder
Geir Tore Henriksen
Hege Skogland Mogleiv
Inghild Storesund
Karoline Eldøy

Beyonder med storskala batterisatsing i Haugaland Næringspark

Under en pressekonferanse i Haugaland Næringspark mandag 4. april 2022 kom det frem at Beyonder ønsker å holde sin batteriproduksjon i Norge, basert på regjeringens signaler om storsatsing på batteri, økt eksport og strøm frem til industrien.

Beyonder utvikler egen teknologi for bærekraftige battericeller, basert på blant annet aktivt karbon fra norsk sagflis. Battericellene er særlig godt egnet til kraftintensiv industri med behov for høy effekt. Beyonder er per i dag lokalisert på Forus i Rogaland, hvor de har etablert en innovasjonslinje. Et viktig skritt videre i planene sine om storskala battericelleproduksjon var å finne den riktige lokasjonen.

Beyonder hadde vurdert utenlandske lokasjoner for sin storskala fabrikk, men med tydelige signaler

fra regjeringen om at de vil sørge for internasjonalt konkurransedyktige rammebetingelser for storskala battericelleproduksjon, mente de likevel at alt lå rette for at de kunne nå frem i verdensmesterskapet her fra Norge.

Den trinnvise utbyggingen vil allerede i første trinnene gi mellom 500-600 direkte arbeidsplasser, i en ellers industritung region på Haugalandet. Full utbygging vil kunne gi enda større verdiskapning. I tillegg kommer alle som sysselsettes i byggeperioden, etablering av leverandørindustri og ringvirkninger for lokalt næringsliv.

– For et industrihjerte er det svært gledelig at industrien retter blikket mot Norge. Vi skal legge til rette for langsiktige, gode, trygge rammebetingelser og sørge for at industrien investerer nettopp i Norge (Olje- og energiminister Terje Aasland i sin gratulasjonshilsen under pressekonferansen)

Beyonder sammen med Tiril Fjeld i Haugaland Næringspark, fylkesordfører Marianne Chesak og ordførerne i de fem eierkommunene Tysvær, Vindafjord, Karmøy, Bokn og Haugesund.

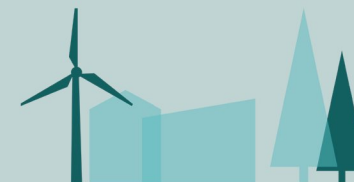
For Beyonder var det viktig å finne en lokasjon med en etablert industrimuskel der de kan spille på lag med og helhetlige løsninger. Det fant de i Haugaland Næringspark. Her kan de få synergiene de ønsker med eksisterende industri i regionen og kommende etableringer i parken. Det er også fordelene at regionen har mye industrikompetanse og gode utdanningsinstitusjoner innen relevante fagfelt, og også internasjonal skole. Helhetlige løsninger, ferdigregulerte industritomter og bærekraftige logistikk-løsninger både på land og til havs er essensielt for deres fremdrift.

Avtalen signaliserer at også næringsparken nå går inn i en ny fase. Det har vært brukt 20 år på utviklingsarbeid med reguleringer og tunge investeringer i infrastruktur, inkludert etablering av egen dypvannskai og havneområde. Som den første store aktøren i parken vil de ha påvirkningskraft på videre utvikling. Næringsparken har plass til flere aktører i batteriverdikjeden.

PÅ KÅRSTØ: Tiril Fjeld fra Haugaland Næringspark, Jan Christian Vestre fra regjeringen og Olav Bådsvik fra Kårstø-terminalen.

– Nå skriver vi norsk industri-historie!

I april 2022 fikk næringsminister Jan-Christian Vestre en omvisning i Haugaland Næringspark og på Kårstø. Statsråden ble imponert over det han så, ikke minst når det kommer til synergimulighetene.

– Haugaland Næringspark er et forbilledlig eksempel på hvordan planleggingen av grønn industri skal gjøres, og det er ingen tvil om at vi nå står midt i det norske episeret for denne utviklingen. Her er dere fremme i skoene, og måten dere jobber på, kan bidra til at dere ikke bare blir best i landet, men også best i Europa, sa Vestre, som var opptatt av å legge tilrette for bl.a. batteri- og hydrogenproduksjon.

Beyonder fortalte om sin store batterisatsning i Haugaland Næringspark, og fortalte statsråden hva som ble viktig for dem i det videre arbeidet. – Applaus for det! Dette er norgeshistorie, utbrøt næringsministeren.

Statsrådsbesøket synliggjorde hvor mange synergimuligheter vi har i regionen, ikke bare inne i næringsparken, men også sammen med gode naboer som Kårstø. Med en rekke ulike industrietableringer innen kort avstand, vil det være mange muligheter for å bruke hverandres avfall som innsatsfaktorer for en kostnads- og ressurseffektiv drift for alle parter. Dette er viktig for å få en bærekraftig industri i praksis.

Ølen Betong med utsalg i parken

Aktivitet avler aktivitet, og 18. mars kunne Ølen Betong invitere til en uformell åpning av sitt nye utsalg i Haugaland Næringspark. Det var imidlertid ikke mer uformelt enn at Tysvær-ordfører Sigmund Lier høytidelig klippet snor, og erklærte utsalget for offisielt åpnet. Lier minnet om at Ølen Betong var første virksomhet som sikret seg tomt i Norges største næringspark.

Dette er et supplement til produktene Ølen Betong

allerede har, og butikken vil være åpen både for privat- og proffmarkedet. Med utsalget får Ølen Betong utnyttet det nye bygget i på Gismarvik til fulle. Utsalget har ulike produkter blant fra Steinhardt, og mørtel fra Forsand Sandkompani, som er eid av Ølen Betong.

Utsalgets hovedlager ligger på utsiden av bygget, med større elementer, som blant annet kan benyttes til produksjon av forstøtningsblokker.

Daglig leder i Ølen Betong, Lars Norekvål får blomster av daglig leder i Haugaland Næringspark, Tiril Fjeld

Får alt vel i havn

Haugaland Næringspark har et stort havneanlegg med dypvannskai og hele 160 dekar areal, og den daglige driften opereres av GMC Marine Partner AS.

Med sin sentrale beliggenhet, like ved effektive transportveier både på E39 og E134 – og til sjøs, er Haugaland Næringspark et ideelt logistikknutepunkt. Vest i parken har Gismarvik Havn to ferdigetablerte dypvannskaier, med en samlet kailengde på 155 meter. Seilingsdybden er på 16,5 meter for søndre kai og 10 meter for nordre kai. Etablerte pullerter med kapasitet fra 50 til 300 tonn gir gode fortøyningsmuligheter. Gismarvik Havn er etablert for å kunne betjene logistikkbehovet for alle bedrifter som etablerer seg i næringsparken og andre som trenger logistiktjenester over havn.

Havnen blir operert av GMC Marine Partner AS, som i tillegg til å bringe inn egne prosjekter, også tilrettelegger for andre. De har ansvaret for alle anløp, ISPS håndtering, tollklarering, drift av anlegg og basetjenester. I tillegg til det operasjonelle, står de også for oppfølging av Kystverkets krav til havnevirksomhet. Båter skal meldes inn, man skal ha oversikt over type og mengde gods som går over havn, og i tillegg påse at alt foregår på en sikker og god måte, og at HMS-reglene følges.

Daglig leder i GMC Marine Partner AS, Bengt Olav Gåsøy foran bilde av hele havneanlegget i Haugaland Næringspark

Havneanlegget utgjør alene 160 dekar, og har 80 dekar med lagerareal. I tillegg til GMC har Velde Produksjon etablert asfaltverk med tilhørende produksjonsanlegg. I 2022 startet Velde Produksjon med etablering av et stort Bitumen anlegg på området, dette skal etter planen stå ferdig i løpet av 2023.

Ideell som prosjekthavn

Havnebasen har vært i drift siden 2012, og i tillegg til den store verksted- og lagerhallen, har basen eget kontorbygg med garderobefasiliteter, samt stor traverskran. Haugaland Næringspark eier i dag området og bygningene selv, mens GMC drifter havnen. De store planerte havnearealer benyttes både til korte og langsiktige leieforhold.

Havnen blir mye brukt i forbindelse med utskipping av tømmer, asfalt, sand og grus. Den er også en veldig god prosjekthavn, og de store landarealene gjør at havnen egner seg svært godt for test og modifikasjonsarbeid. Havnen ligger

godt plassert med tanke på dybder og innseiling, i tillegg til nærhet til prosjekter ute på sokkelen.

Med gode nettverk og mye kompetanse i regionen, benytter GMC seg av dyktige lokale leverandører innenfor alt fra sveising til bygging og stillasarbeid. På den måten fungerer de som en one stop shop for de ulike aktørene.

Havnen blir stadig mer attraktiv, og med flere etableringer i parken, øker logistikkbehovet og aktiviteten i Gismarvik Havn. Gode havnefasilitetene var helt avgjørende for å få på plass nye industrietableringer.

Ny kai i nord og utvidet havneområde

I starten av 2022 ble en ny kai nord i havneanlegget åpnet, noe som gir enda større fleksibilitet rundt anløp.

Ny kai har en total kai lengde på 45 meter og seilingsdybde på 10 meter. Kai er utstyrt med 10 stk 50 tonns pullerter. For å ivareta ytre miljø er det oljeutskiller og alt avrenningsvann går kontrollert ut i resipient.

Det er også utvidet havneområde med ca. 4000m² i løpet av 2022.

Videre utbygging av Gismarvik Havn er under planlegging. Etableringene i parken vil styre den videre havneutbyggingen, men et fullt utbygd anlegg under dagens forutsetninger vil kunne innebære inntil 900 meter kailinje

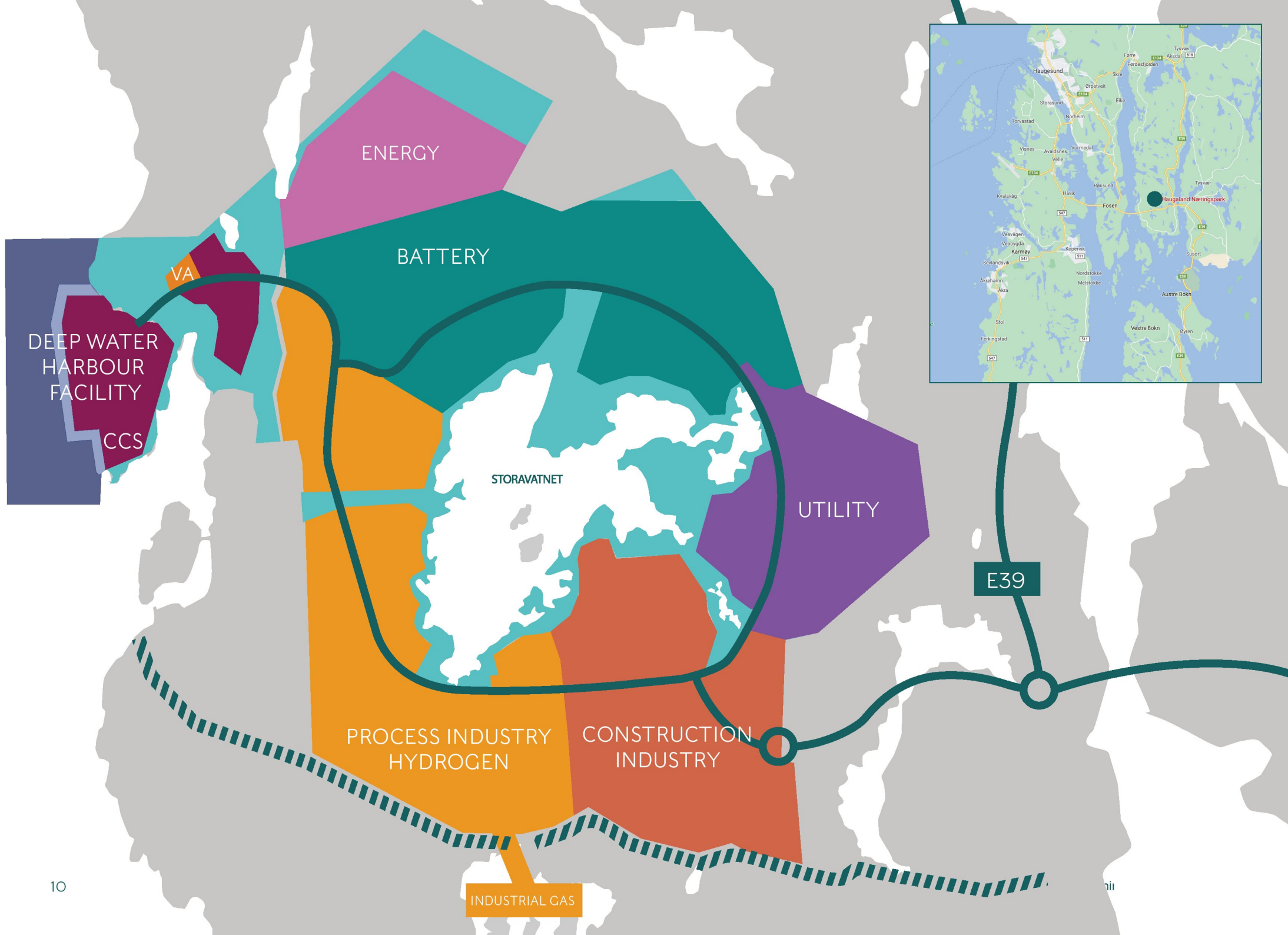

Kranfartøyet Sleipnir fra Heerema Marine Contractors på besøk i Gismarvik Havn

Gismarvik Havn med kaianlegg i nord og sør

Eide Bygg & anlegg utvider i Haugaland Næringspark

Byggemodul-selskapet utvider og samlokaliserer hele sin virksomhet i Haugaland Næringspark.

– Vi har tidligere hatt kontorer på Raglamyr, og lager på forskjellige steder i regionen. Nå får vi samlokalisert alt på ett sted, noe som gir oss mye enklere logistikk i tillegg til at vi sparer miljøet for unødvendig dieselutslipp, sier Eide.

Når de skulle samle virksomheten sin på ett sted, var det ikke vanskelig å velge Haugaland Næringspark.

– Vi er opptatt av å drive bærekraftig, og opplever at Haugaland Næringspark er ett av stedene det kommer til å skje mest på i Norge i årene som kommer. Vi ønsker å være tidlig ute, og er veldig fornøyde med å ha posisjonert oss her, understreker Eide.

UTVIDER: Rune Eide, daglig leder i Eide Bygg & Anlegg

Ren energimiks

I juni ble det kjent at Haugaland Krafts solenergiselskap, Endra AS, hadde signert avtale for å etablere en storskala solcellepark i Haugaland Næringspark.

Daværende konsernsjef i Haugaland Kraft, Olav Linga, så signeringen som en viktig milepæl da Endra lanserte avtalen.

– Haugaland Næringspark er en ideell lokasjon for oss, her er det store arealer, og til forskjell fra mange andre steder, er infrastruktur og nettilknytning allerede på plass. Parken har allerede markert seg tydelig innenfor ren energi og fornybar-segmentet, og vi ser selvsagt også gode synergimuligheter i de fremtidige industri-etableringene her.

Gode synergimuligheter i parken

Ny type teknologi kan styre kraftproduksjonen gjennom dagen, og møte behovet på en smartere måte, særlig for bedrifter som bruker mye strøm på dagtid.

Haugaland Næringspark som energihub

For Haugaland Næringspark er det et stort pluss å få inn nok en produsent av ren energi i parken. Parken trenger all produksjon man kan få av ren kraft, og med den planlagte 420kV-stasjonen til Statnett, Fagne sin 132kV-stasjon, vindkraft både på land og fra fremtidige Utsira Nord, vil solkraft fra Endra styrke parken som viktig energihub. Med nok ren energi, vil de store etableringene med arbeidsplasser og med eksport komme.

Statnett – Områdeplan Bergensområdet og Haugalandet september 2022

Havvind fra Utsira nord vil knyttes til på Haugalandet. Regjeringen har åpnet for at det kan tillates utbygging av 1500 MW flytende havvind på Utsira Nord. Statnett legger opp til at denne produksjonen blir tilknyttet på Haugalandet. Det er gunstig for kraftsystemet med innmating av havvind til Haugalandet, og det eksisterende nettet har, med noen mindre forsterkninger, kapasitet til å håndtere 1500 MW. Statnett peker på at trafoen på Gismarvik kan være en egnet stasjon for dette.

Daglig leder i Haugaland Næringspark, Tiril Fjeld, sammen med direktør i Endra, Kristian Gautesen

De ansatte i Haugaland Næringspark. F.v:Jarle Haukås, Elisabeth Kvale, Tiril Fjeld og Finn Sæther.

Haugalandet viser vei for det grønne industriløftet

I juni inviterte NHO og LO til Topplederkonferanse i Haugaland Næringspark. Fokuset lå på behovet for flere norske gryteklare industrilokasjoner, tilstrekkelig kraft og økt tempo. Møtet tiltrakk toppledere fra flere nasjonale industriaktører.

Tysvær-ordfører Sigmund Lier fra Årets Vertskommune ønsket velkommen til hjertet til en av landets største og viktigste industriregioner, en region som har alle forutsetninger for å lykkes i omstillingen til grønn industri.

– Haugaland Næringspark vil være naturlig lokasjon for

seks av de sju satsingsområdene i regjeringens ferske grønne industriløft - havvind, hydrogen, batteri, CO₂-håndtering, maritim industri og prosessindustri. Industrien trenger klare arealer, slik som de 5000 ferdigregulerte dekalene vi har her i Haugaland Næringspark. Vi har forutsetningene for å etablere hele verdikjeder innenfor de ulike satsingsområdene, understreket Lier.

– Klare tomter en forutsetning

LO-leder Peggy Hessen Følsvik var enig med Lier.

– Skal vi lykkes i den globale konkurransen, etablere ny grønn industri, så er tilgangen på industriklare tomter helt avgjørende! Tomter som det vi ser i næringsparken

her, tomter som kan sjekke av de riktige boksene. Skal vi bli verdensledende i konkurransen om de store grønne industrietableringene, er klare tomter og tilstrekkelig med kraft en forutsetning, sa LO-lederen.

– Haugaland Næringspark går foran!

NHO-sjef Ole Erik Almlid fortsatte resonnetet.

– Det grønne skiftet krever industriell tenking og industrielle verdikjeder, med gode løsninger som skaper arbeidsplasser og redusere klimautslippene. Batteri, hydrogen, CCS osv er svaret på mye av dette, og da er det herlig å være her, på det stedet som nå går foran og viser vei. Vi har for få lokasjoner som denne - med

god infrastruktur bygget på samarbeid. Det kommer nok telefoner til Tiril (Fjeld, daglig leder i Haugaland Næringspark) om viktige etableringer fremover. Hun må få lov til å gå ut om det skulle ringe i løpet av konferansen, smilte han.

– Må få folket med oss!

Statssekretær i Olje- og energidepartementet, Elisabeth Sæther hadde håp om at det er mulig å ta utgangspunkt i det interkommunale samarbeidet man har fått til på Haugalandet.

– Jeg er helt sikker på at Haugalandet er helt i front, basert på lokasjonen, nærheten til havet, den lovende kraftsituasjonen, og det gode kommunale samarbeidet. Jeg er selv fra en industriregion lenger nord, men dette genuint gode kommunale samarbeidet dere har fått til her, må jeg innrømme er litt uvant for en helgelending, smilte hun.

– Må få folket med oss!

Statssekretær i Olje- og energidepartementet, Elisabeth Sæther hadde håp om at det er mulig å ta utgangspunkt i det interkommunale samarbeidet man har fått til på Haugalandet.

– Jeg er helt sikker på at Haugalandet er helt i front, basert på lokasjonen, nærheten til havet, den lovende kraftsituasjonen, og det gode kommunale samarbeidet. Jeg er selv fra en industriregion lenger nord, men dette genuint gode kommunale samarbeidet dere har fått til

her, må jeg innrømme er litt uvant for en helgelending, smilte hun.

Statnett opptatt av helhetlige områdeplaner

Konsernsjef i Statnett, Hilde Tonne, var også imponert over hva godt samarbeid har ført til i Haugaland Næringspark.

På konferansen fikk vi i tillegg innspill fra noen av industrigigantene på Haugalandet; ved Beyond, Equinor, Gassco og Hydro.

Tysvær-ordfører Sigmund Lier

NHO-direktør Ole Erik Almlid og LO-leder Peggy Hessen Følsvik

HKH kronprins Haakon, energiminister Terje Aasland, Stavanger-ordfører Kari Nessa Nordtun, daglig leder i Haugaland Næringspark Tiril Fjeld og administrerende direktør i Beyonders, Svein Kvernstuen

Erna Solberg, Tiril Fjeld og Steinar Lea fra Beyonders

Populær park

Det har vært mange statsrådsbesøk i Haugaland Næringspark de siste par årene. I august fikk Haugaland Næringspark besøk av Erna Solberg, mens kronprinsen var blant dem som fikk en gjennomgang på stand under ONS i Stavanger.

Høyres partileder Erna Solberg tok turen til Haugalandet og Haugaland Næringspark for å bli bedre kjent med Norges største ferdigregulerte næringspark, og også møte Beyonders for å høre om deres storskala batterisatsing.

Den tidligere statsministeren lyttet til parkens daglige leder Tiril Fjeld og Beyonders COO Steinar Lea, og lot seg imponere over det enormt store

industriområdet, med regulerte arealer til både batterifabrikk og annen grønn industri.

– Det var imponerende å se hvilket godt arbeid som er lagt ned i Haugaland Næringspark for å gjøre den klar til den grønne omstillingen i industrien. Ekstra fint er det at fem kommuner samarbeider om dette. Her vil det kunne skje mye spennende fremover, sier Erna Solberg.

Det var også stor interesse rundt standen til Haugaland Næringspark og Beyonders under ONS i Stavanger siste uken i august. Hans kongelige høyhet kronprins Haakon, olje- og energiminister Terje Aasland, statsforvalter Bent Høie og NHO-sjef Ole Erik Almlid var blant dem som brukte tid hos Haugaland Næringspark under ONS på åpningsdagen.

CCS-Haugalandet - historisk industriamarbeid for å kutte klimagassutslipp

Haugalandet bør få på plass infrastruktur for CO₂-håndtering. Ikke bare for å avkarbonisere og omstille eksisterende industri, men for å legge enda bedre til rette for morgendagens nye industrietableringer og arbeidsplasser.

I desember fikk et konsortium bestående av Equinor, Eramet Norway, Gassco, Hydro, Sintef og Haugaland Næringspark tildelt prosjektmidler til CCS Haugalandet fra Gassnovas CLIMIT-DEMO program. CCS Haugalandet skal utføre en teknisk-økonomisk analyse av felles infrastruktur for sikker transport og lagring av CO₂ fra industrianleggene. Prosjektet har oppstart i 2023.

Samlet slipper industriaktørene i konsortiet ut over 1,6 millioner tonn CO₂ årlig. Frem til nå har den enkelte aktør jobbet med egne løsninger for hvordan man skal redusere utslipp ved sine respektive anlegg, men nå går de sammen for å ta ambisjonene et steg videre.

Karoline Sjøen Andersen er prosjektleder for CCS Haugalandet.

– Det å være verdensledende aktører innenfor våre ulike bransjer forplikter: Ved å samarbeide øker våre muligheter for å utvikle kostnadseffektiv infrastruktur for transport og lagring, samt sikre tilgang til gode støtte- og finansieringsordninger for våre løsninger, sier strategi- og kommunikasjonsdirektør i Eramet Norway, Kåre Bjarte Bjelland.

– Karbonfangst- og lagring er en sikker og nødvendig løsning for avkarbonisering av industrien. Equinor har med stor suksess fanget og lagret CO₂ under havbunnen på Sleipnerfeltet i Nordsjøen siden 1996. Nå gjelder det å finne lokale løsninger, i dette tilfellet hvordan industrien på Haugalandet sammen kan transportere og lagre betydelige mengder CO₂, sier Olav Bådsvik, Equinor direktør for Kårstø prosessanlegg.

En felles infrastruktur for transport og mellomlagring kan føre til fortgang i implementering av CO₂-fangst hos den enkelte bedrift.

CCS HAUGALANDET: F.v: Øystein Rossebø, direktør for forretningsutvikling og prosjekter i Gassco, Kåre Bjarte Bjelland, strategi- og kommunikasjonsdirektør Eramet Norway, Tiril Fjeld, daglig leder i Haugaland Næringspark, Olav Bådsvik, Equinor direktør for Kårstø prosessanlegg, Arne Martin Kjærland, fabrikkssjef Hydro Karmøy (Foto: Grethe Nygaard)

– Hver enkelt aktør jobber naturligvis videre med fangstløsninger for seg og sin virksomhet, og nå går vi sammen for å finne effektive fellesløsninger for transport og lagring for å realisere kuttene raskere og på en enda mer kostnadseffektiv måte, sier Arne Martin Kjærland, fabrikkssjef på Hydro Karmøy

– For å komme frem til den ideelle fellesløsningen for Haugalandet må man ta hensyn til en rekke forhold. Mengde og renhet av CO₂-utslipp, fangstgrad og nærhet til havn for å nevne noen. Sikkerheten ved anleggene og rundt fangst, transport og lagring av CO₂ legges selvsagt til grunn for alle løsningene, sier Øystein

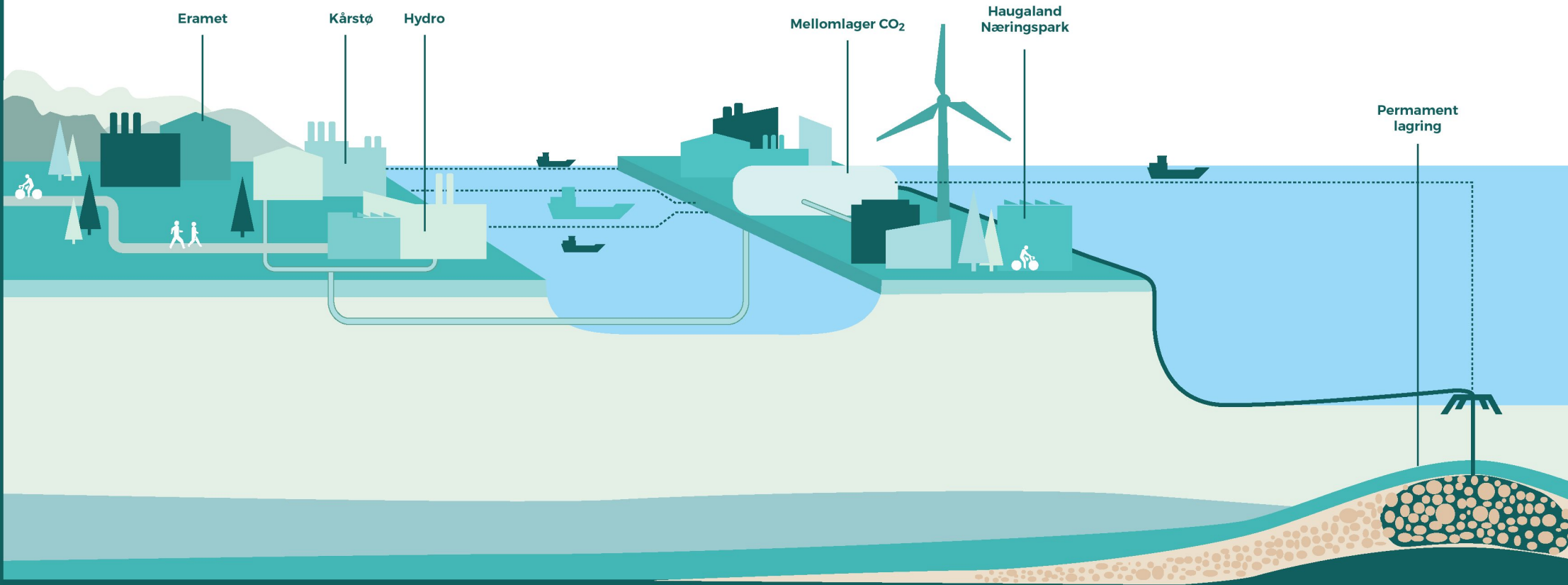
Rossebø, direktør for forretningsutvikling og prosjekter i Gassco.

Kunnskap om muligheter og betingelser for felles infrastruktur for håndtering av CO₂ vil også være et stort fortrinn for å trekke til seg ny industri til regionen med behov for CO₂-fangst og lagring for å kunne produsere med lave eller null utslipp. Med utbygging av ny 420kV- kraftlinje fra Blåfalli til Gismarvik, tilgjengelig gasseksportinfrastruktur og store, regulerte næringsarealer i Haugaland Næringspark, har Haugalandet potensial til stor industriell vekst i årene som kommer. Spesielt er regionen et aktuelt sted for

produksjon av hydrogen i stor skala både for å dekke innenlands etterspørsel og eksport til Europa.

– Det faktum at alle de store utslippspunktene i regionen er med, gjør prosjektet ekstra slagkraftig, og sørger for et solid grunnlag for analyse av en felles infrastruktur. Det er gledelig å få jobbe sammen med den fremoverlente industrien på Haugalandet for fremtidens løsninger, sier Brage Rugstad Knudsen, forskningsleder på avdeling for gasteknologi i Sintef Energi.

CCS HAUGALANDET

CO2-terminal på Gismarvik

Karbonfangst og lagring, og infrastruktur for dette har vært en viktig strategisk satsing fra næringsparken tilbake til 2012.

Har man denne infrastrukturen på plass, vil det igjen være en viktig faktor for nye industrietableringer og ikke minst være viktig for lokal industri for å håndtere klimautslipp. I tillegg vil vår nærhet til Kårstø prosessanlegg kunne se for seg produksjon av Hydrogen.

Horisont Energis avtale med Haugaland Næringspark om å legge den landbaserte CO2-terminalen for karbonfangst og lagringsprosjektet til Gismarvik i

Rogaland var derfor av særlig viktighet for oss. Prosjektet til Horisont er det første kommersielle CO2-lagringsprosjektet i Norge, og kan få en stor betydning for utviklingen av karbonmarkedet i Europa.

Infrastrukturen er allerede på plass i området, med tilgang til fiber, elektrisitet, vann og kloakk, og et stort havnebasseng med dyphavskai ideell for dette prosjektet. CO2-terminalen vil motta CO2 fra både europeiske og norske kunder.

– Vi er glade for å kunne annonsere denne avtalen med Haugaland Næringspark etter en grundig prosess for å finne en passende tomt for dette store karbonfangst-

og lagringsprosjektet. Dette er et spennende bidrag i utviklingen av ny, grønn industri og infrastruktur i Rogaland. Vi ser økende etterspørsel etter CO2-lagring i Norden og i Europa, og vi vil bygge opp en europeisk verdikjede for karbonfangst og -lagring. Det kan spille en nøkkelrolle i overgangen til netto nullutslipp, sier Bjørgulf Haukelidsæter Eidesen, administrerende direktør i Horisont Energi i pressemeldingen ved lansering av avtalen.

Horisont Energi er i gang med planprosess for anlegget og kartlegginger for tiltaket sitt på Gismarvik.

Kraften i et godt samarbeid

Samarbeid er nøkkelen for mye av arbeidet som næringsparken jobber med. Næringsutvikling og mange infrastrukturelle prosesser krever at man finner løsninger eller deler erfaringer sammen.

Næringsparken har lenge hatt et utstrakt samarbeid med Invest in Norway når det kommer til å ønske utenlandske industriaktører velkommen. I høst var også Invest In Norway på besøk hos oss for befaring og gode samtaler.

Besøk av Forus Næringspark

Forus Næringspark, Rogalands største utbygde næringspark, ser også samarbeid og informasjonsdeling som en viktig faktor for utvikling. Styret til Forus var på besøk i Næringsparken i oktober:

- Det Forus en gang var, er Haugaland Næringspark i dag. Det er ikke plass til arealkrevende etableringer med stort kraftbehov på Forus i dag, men det er mer enn nok plass på dette ferdigregulerte enorme området, sier daglig leder i Forus Næringspark Stein Racin Grødem på besøk i Haugaland Næringspark med styret sitt.
- Når så Rogfast kommer og binder sammen nord og sør i Rogaland vil det gi et løft til enda bedre samarbeid på tvers av den dype Boknafjorden.

Styret i Forus Næringspark var på besøk for å se og høre om den svære, nye

Stein Racin Grødem, daglig leder i Forus Næringspark og Tiril Fjeld, daglig leder i Haugaland Næringspark

industriparken i nord og hvordan regionene kan bidra til å gjøre hverandre gode.

Sintef besøk med ordførere

Verdikjeden CCS og Hydrogen er viktige næringer for oss å forstå og som vi strategisk har jobbet for lenge. Sintef er en lang samarbeidspartner for Næringsparken gjennom ulike studier innen CCS. Sintef hadde besøk av Haugaland Næringspark ved Tiril Fjeld, Arne-Christian Mohn som er ordfører i Haugesund og Sigmund Lier som er ordfører i Tysvær kommune høsten 2022.

Haugalandet har i dag mye energiintensiv industri og store ambisjoner for ny grønn industriutvikling. Under besøket presenterte blant annet Brage Rugstad Knudsen forskning SINTEF gjør på energieffektivisering i industrien, CCS og hydrogen. Det ble også en omvisning i varmetekniske laboratorier.

Utstrakt samarbeid i regionen

Viktige samarbeidsflater i regionen er det også. Store infrastrukturelle prosjekter som samferdsel, og strøm krever at industriaktørene er koordinerte og samkjørte. Det har i løpet av året vært gode prosesser med Karmsund Havn, Haugaland Kraft, Statens Vegvesen, Næringsforeningen på Haugalandet og Haugaland Vekst rundt disse. I tillegg er CCS Haugalandet som tidligere nevnt, et utstrakt samarbeid som løfter regionen. Det er mye kraft i godt samarbeid.

En engasjert part i utviklingen

Norge står ovenfor store omveltninger innen industri- og energifeltet. Det går mange parallelle myndighetsprosesser som Haugaland Næringspark har vært aktive deltakere i.

Dette for å vise Norge hvilken ressurs og muligheter som ligger i parken, og for å sørge for at nytt rammeverk ikke legger utilsiktede hindringer for videre utvikling. Arbeidet viser igjen.

Gjennom hele 2022 har Haugaland Næringspark hatt god dialog med lokale, regionale og nasjonale myndigheter. Den viktigste prosessen har også i år vært knyttet til ny 420kV-linje Blåfalli-Gismarvik og tilhørende transformatorstasjon. Her har det vært gjennomført høringer både i regi av Statnett og NVE som nå skal oversende sin innstilling til departementet for endelig avgjørelse ila 2023.

Det er ellers sendt inn hørings svar i forbindelse med en rekke andre prosesser:

- Ny kommuneplan samfunnsdel og arealstrategi i Tysvær
- Ny E39
- Regionalplan for grønn industri

- Strømnettutvalget (Nakstadutvalget)
- Energikommisjonen

Regjeringen la i juni frem både sitt grønne industriløft og en nasjonal batteristrategi. Det var en god bekreftelse på fokusert arbeid at Haugaland Næringspark vil kunne spille en viktig rolle i samtlige satsningsområder som utpekes i det grønne industriløftet.

Haugaland Næringspark har også vært i dialog med departementene for å luften problemstillinger knyttet til hvordan Norge møter internasjonale kunder som ønsker å etablere sin virksomhet i Norge. Rogalandsbenken har også blitt løpende involvert og orientert i ulike saker.

Fremover

I løpet av 2023 forventes endelig konsesjonen å bli gitt av Olje- og Energidepartementet for ny linje og stasjon Blåfalli-Gismarvik. Dette vil bidra til at nødvendig kraft blir tilført regionen, også for etableringer i Næringsparken. Det skal i denne forbindelse etableres vei og infrastruktur i næringsparken som vil påbegynnes neste år. Vi ser frem til nye spennende tider.

HAUGALAND
NÆRINGS-PARK

www.haugaland-park.no

